

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0226U002380

Державний реєстраційний номер: 0121U000044

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-02-2026

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Регіональний ойконімікон України в синхронії та діахронії.

Початок етапу: 01.2021

Закінчення етапу: 12.2025

Вид звітного документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Інститут української мови
Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 21569266

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 4, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442785327, 380442782753, 380442791885

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія наук України

Код за ЄДРПОУ: 00019270

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 54, м. Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Президія Національної академії наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442343243

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6541030

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 5642.810

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Регіональний ойконімікон України в синхронії та діахронії.

Назва роботи англійською:

Regional oikonimicon of Ukraine in synchrony and diachrony.

Реферат українською:

Метою дослідження було простежити процес формування ойконімікону нашої держави в синхронно-діахронному плані, тобто від перших письмових фіксацій в історичних джерелах до сьогодення, та здійснити лінгвістичний аналіз ойконімів. Роботу виконано із залученням описового, порівняльно-історичного та етимологічного методів. Під час роботи було створено реєстрову базу дослідження, опрацьовано літературу, вивчено джерела до повних історико-етимологічних словників ойконімів, вироблено стандартний зразок оформлення і презентації фактичного матеріалу за регіонами (за адміністративно-територіальним устроєм станом на 01 січня 2012 р. із урахуванням подальших адміністративно-територіальних змін і перейменувань населених пунктів у зв'язку із законом про декомунізацію 2015 р. та законом про деколонізацію топонімів 2023 р.), здійснено етимологічний коментар фактичного матеріалу. Виконавці теми підготували рукописи 9 історико-етимологічних словників ойконімів Рівненської, Черкаської, Запорізької, Кіровоградської, Вінницької, Хмельницької, Миколаївської, Луганської та Чернігівської областей; написано статті з проблематики дослідження.

Реферат англійською:

The aim of the research was to trace the process of formation of our state's oikonymicon in synchronic-diachronic terms, that is, from the first written records in historical sources to the present day, and to carry out a linguistic analysis of oikonyms. The work was performed using descriptive, comparative-historical, and etymological methods. During the work, a registry database for the research was created, literature was processed, sources for complete historical-etymological dictionaries of oikonyms were studied, a standard format for organizing and presenting factual material by region was developed (according to the administrative-territorial structure as of January 1, 2012, taking into account subsequent administrative-territorial changes and renaming of settlements in connection with the decommunization law of 2015 and the decolonization of toponymy law of 2023), and etymological commentary on the factual material was provided. The project team prepared manuscripts of 9 historical-etymological dictionaries of oikonyms for Rivne, Cherkasy, Zaporizhzhia, Kirovohrad, Vinnytsia, Khmelnytskyi, Mykolaiv, Luhansk, and Chernihiv regions; articles on research issues were written.

Індекс УДК: 81, 811.161.2'373.3

Коди тематичних рубрик: 16.01

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Шульгач Віктор Петрович

Науковий ступінь: д. філол. н.

Вчене звання: пров.н.с.

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Звіт про науково-дослідну роботу «Регіональний ойконімікон України в синхронії та діяхронії» (остаточний)

Назва НТП англійською: Report on the research work 'Regional Oikonomicon of Ukraine in Synchrony and Diachrony' (final)

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Інше (Підготовлено рукописи повних історико-етимологічних словників ойконімів дев'яти областей України – Вінницької, Запорізької, Кіровоградської, Луганської, Миколаївської, Рівненської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської областей; науков статті.)

Галузь застосування: Мовознавство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Метою дослідження було простежити процес формування ойконімікону нашої держави в синхронно-діахронному плані, тобто від перших письмових фіксацій в історичних джерелах до сьогодення, та здійснити лінгвістичний аналіз ойконімів. Роботу виконано із залученням описового, порівняльно-історичного та етимологічного методів. Під час роботи було створено реєстрову базу дослідження, опрацьовано літературу, вивчено джерела до повних історико-етимологічних словників ойконімів, вироблено стандартний зразок оформлення і презентації фактичного матеріалу за регіонами (за адміністративно-територіальним устроєм станом на 01 січня 2012 р. із урахуванням подальших адміністративно-територіальних змін і перейменувань населених пунктів у зв'язку із законом про декомунізацію 2015 р. та законом про деколонізацію топонімії 2023 р.), здійснено етимологічний коментар фактичного матеріалу. Виконавці теми підготували рукописи 9 історико-етимологічних словників ойконімів Рівненської, Черкаської, Запорізької, Кіровоградської, Вінницької, Хмельницької, Миколаївської, Луганської та Чернігівської областей; написано статті з проблематики дослідження.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Інше (Результати науково-дослідної роботи можуть використовувати лінгвісти України і зарубіжні славісти та фахівці суміжних гуманітарних дисциплін у подальшому вивченні історичної ономастики, у дослідженні лексико-граматичної системи української та інших слов'янських мов; матеріали дослідження – це надійна основа для підготування аналогічних чи подібних видань регіонального характеру в майбутньому. Публікація регіональних історико-етимологічних словників ойконімів уможливить уведення до освітніх програм середньої (старшої) і вищої школи науково вивіреної інформації історико-краєзнавчого характеру (про етапи заселення конкретного регіону, етнічний склад населення, шляхи міграції населення в межах України і т. ін.), що дасть змогу запобігти проникненню в освітній процес псевдонаукових теорій, поширюваних сьогодні у вітчизняному науковому просторі. Крім цього, з огляду на незавершеність процесу перейменувань назв населених пунктів, публікація регіональних історико-етимологічних словників ойконімів України дасть об'єктивні підстави для повернення історичних назв поселень.)

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Не впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

Назва НТП українською: «Повний історико-етимологічний словник ойконімів Рівненської області», «Повний історико-етимологічний словник ойконімів Черкаської області» (автор – В. П. Шульгач)

Назва НТП англійською: 'Complete historical and etymological dictionary of oikonyms of Rivne region', 'Complete historical and etymological dictionary of oikonyms of Cherkasy region' (author – V. Shulhach)

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Інше (Рукописи словників)

Галузь застосування: Мовознавство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Терени досліджуваних областей були заселені в доісторичні часи. Присутність (прото)слов'янського етнічного компонента тут безперервна, що обумовило спадковість еволюції лексико-граматичної системи мови загалом і місцевого ономастикону зокрема. У процесі виконання планової теми було проетимологізовано 1027 назв населених пунктів Рівненської і 855 назв поселень Черкащини. Етимологічний аналіз засвідчив наявність у місцевому ойконіміконі архаїчних словотвірних моделей. Опис цих та інших словотвірних типів (особливо в порівняльному і зіставному плані) дозволить у майбутньому простежити поетапність освоєння й заселення локусів. Ці спостереження й висновки стануть у пригоді історикам і фахівцям суміжних дисциплін.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Інше (Результати науково-дослідної роботи можуть використовувати лінгвісти України і зарубіжні славісти та фахівці суміжних гуманітарних дисциплін у подальшому вивченні історичної ономастики, у дослідженні лексико-граматичної системи української та інших слов'янських мов; матеріали дослідження – це надійна основа для підготування аналогічних чи подібних видань регіонального характеру в майбутньому.)

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Не впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

Назва НТП українською: «Повний історико-етимологічний словник ойконімів Кіровоградської області»
(автор – О.П. Карпенко)

Назва НТП англійською: 'Complete historical and etymological dictionary of oikonyms of Kirovohrad region'

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Інше (Рукопис словника)

Галузь застосування: Мовознавство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Окрім старожитніх теренів, в Україні існує чимала кількість територій пізнього заселення. Формування ойконімів у таких регіонах не залишається поза об'єктом етимологічних досліджень. Це особливо наочно простежується на історії формування ойконімів тих територій, які зазнали етнічних змін. У цьому сенсі досить показова ойконімія сучасної Кіровоградської області, колишньої Степової України. Офіційно назва Кіровоградської області на Правобережжі України існує з 1939 р. Проетимологізовано 1035 назв населених пунктів.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Інше (Результати науково-дослідної роботи можуть використовувати лінгвісти України і зарубіжні славісти та фахівці суміжних гуманітарних дисциплін у подальшому вивченні історичної ономастики, у дослідженні лексико-граматичної системи української та інших слов'янських мов; матеріали дослідження – це надійна основа для підготування аналогічних чи подібних видань регіонального характеру в майбутньому.)

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Не впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

- Єфименко І.В. Ойконімія України територій пізнього заселення (мотиви та типи номінації). *Acta onomastica*. 2024. LXVI/2
- Вербич С.О. Румунські мовні елементи в топонімії Закарпаття (назви поселень). *Acta onomastica*. 2025. LXVI/2
- Карпенко О.П. Ономастична спадщина в діяхронії: на матеріалі ойконімів Київської області. Українська мова. 2021. № 2
- Вербич С.О. Лінгвокультурологічне тлумачення ойконімів: у пошуках істини *Мовознавство*. 2022. № 3.
- Вербич С.О. Ойконіми з формантом -ин-ці – важливе джерело для відновлення питомих антропонімів (на матеріалі назв поселень Хмельниччини). *Записки з ономастики: зб. наук. праць / Відп. ред. О.Ю. Карпенко*. 2022. Вип. 25
- Вербич С.О. Тіра – Білгород – Аспрокастро...: етнічна історія регіону, відображена в назвах міста. *Записки з ономастики: зб. наук. праць / відп. ред. О.Ю. Карпенко*. 2023. Вип. 26.
- Вербич С. О. Історичні документи – важливі джерела фіксації назв зниклих поселень (на матеріалі ойконімікону Тернопільщини). *Мовознавство*. 2025. № 5.
- Іваненко О.В. Chronicle settlement Опроць: to the question of the issue of the oikonum. Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі: Міжнародний журнал. Харбін. 2024. Вип. 7.
- Іваненко О.В. To the origin of the oikonum Fun(n)a. Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі. Харбін; Одеса. 2025. Вип. 8.
- Іваненко О.В. To the origin of the oikonums Fun(n)a, Demerdzhi, Luchistoye *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного ун-ту ім. К.Д. Ушинського*. Одеса. 2025. № 40.
- Шульгач В.П. З історичної ойконімії Ровенщини. *Студії з ономастики та етимології*. 2019-2020 / Відп. ред. В.П. Шульгач. 2021
- Карпенко О.П. Фрагменти з ойконімії Київщини. *Студії з ономастики та етимології*. 2019-2020 / Відп. ред. В.П. Шульгач. 2021.
- Єфименко І.В. Отантропонимные образования в позднем ойконимиконе Украины Слѣдовати достоитъ: Доклади от международната ономастична конференция «Антропоними и антропонимни изследвания в началото на XXI век», посветена на 100-годишнината от рождението на проф. д.ф.н. Йордан Заимов (1921–1987), 20–22 април 2021 г., гр. София. / От. ред. А. Чолева-Димитрова, М. Влахова-Ангелова, Н. Данчева. София. 2021.
- Єфименко І.В. З ойконімії Харківщини. *Студії з ономастики та етимології*. 2019–2020 / Відп. ред. В.П. Шульгач. 2021

- Іваненко О.В. З ойконімії Чернігівської області. Студії з ономастики та етимології. 2019–2020 / Відп. ред. В.П. Шульгач. 2021
- Шульгач В.П. З історичної ойконімії Ровенщини. Студії з ономастики та етимології. 2021–2022 / відп. ред. В.П. Шульгач. 2022.
- Карпенко О.П. Походження і становлення деяких ойконімів Кіровоградщини. Студії з ономастики та етимології. 2021–2022 / відп. ред. В.П. Шульгач. 2022.
- Карпенко О.П. Ще раз про ойконіми Житомирщини (матеріали до історико-етимологічного словника). Студії з ономастики та етимології. 2021–2022 / відп. ред. В.П. Шульгач. 2022.
- Єфименко І.В. Паралельні назви в ойконімії Миколаївщини. Студії з ономастики та етимології. 2021–2022 / відп. ред. В.П. Шульгач. 2022.
- Іваненко О.В. З ойконімії Чернігівської області (матеріали до історико-етимологічного словника). 2. Студії з ономастики та етимології. 2021–2022 / Відп. ред. В.П. Шульгач. К.; Луцьк, 2022.
- Шульгач В.П. Про походження ойконіма Любомль і антропоніма Любом. Минуле і сучасне Волині та Полісся. Вип. 74: Музейна та пам'яткоохоронна діяльність на Любомльщині та Волині: матеріали Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції: наук. зб. / упоряд.: Г. Бондаренко, Є. Ковальчук, О. Остапюк, С. Чибирак. Луцьк. 2023.
- Карпенко О.П. «Історико-етимологічний словник ойконімів України» як масив різноаспектної лексики. Лексикографічна парадигма ХХІ ст.: Теорія і методологія (До 100-ліття від дня народження Леоніда Сидоровича Паламарчука). К. 2023.
- Вербич С.О. Давні ойконіми Закарпаття: українські (слов'янські) чи угорські. Історико-лінгвістичний коментар. Записки Наукового товариства імені Шевченка. Праці філологічної секції. 2023. Т. 276.
- Вербич С. О. Подільські ойконіми з посткомпонентом -город / -городок: історія, хронологія та етимологія. Українська лінгвістична медієвістика / Гол. ред. П.Ю. Гриценко. К. 2024. Вип. 1.
- Яцій В.О. Топонімія Кременського району Луганської області (матеріали до історико-етимологічного словника ойконімів України) // Студії з ономастики та етимології. 2023–2024 / Відп. ред. В.П. Шульгач. 2024. С. 179–184 (0,72 д. а.). Студії з ономастики та етимології. 2023–2024 / Відп. ред. В.П. Шульгач. 2024
- Яцій В.О. З історичної ойконімії Бродівщини (етимологічний коментар) // Брідщина – край на межі Галичини й Волині / Гол. ред. В. Стрільчук. 2024. Вип. 15. С. 73–77.
- Іваненко О.В. З ойконімії Чернігівської області (матеріали до історико-етимологічного словника). 3. Студії з ономастики та етимології. 2023–2024 / Відп. ред. В.П. Шульгач. К. 2024.
- Карпенко О.П. Фрагменти з ойконімії Житомирщини. Науковий доробок В.В. Німчука і формування сучасних історико-лінгвістичних знань. К. 2025.

Х. Заключні відомості

Керівник юридичної особи

Гриценко Павло Юхимович
д. філол. н., 10.02.01

Перелік осіб-виконавців

Єфименко Ірина Вадимівна
(к. філол. н.)

Шульгач Віктор Петрович
(д. філол. н., 10.02.01, 10.02.03)

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Петрова Оксана Іванівна

Телефон

0442791885

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна